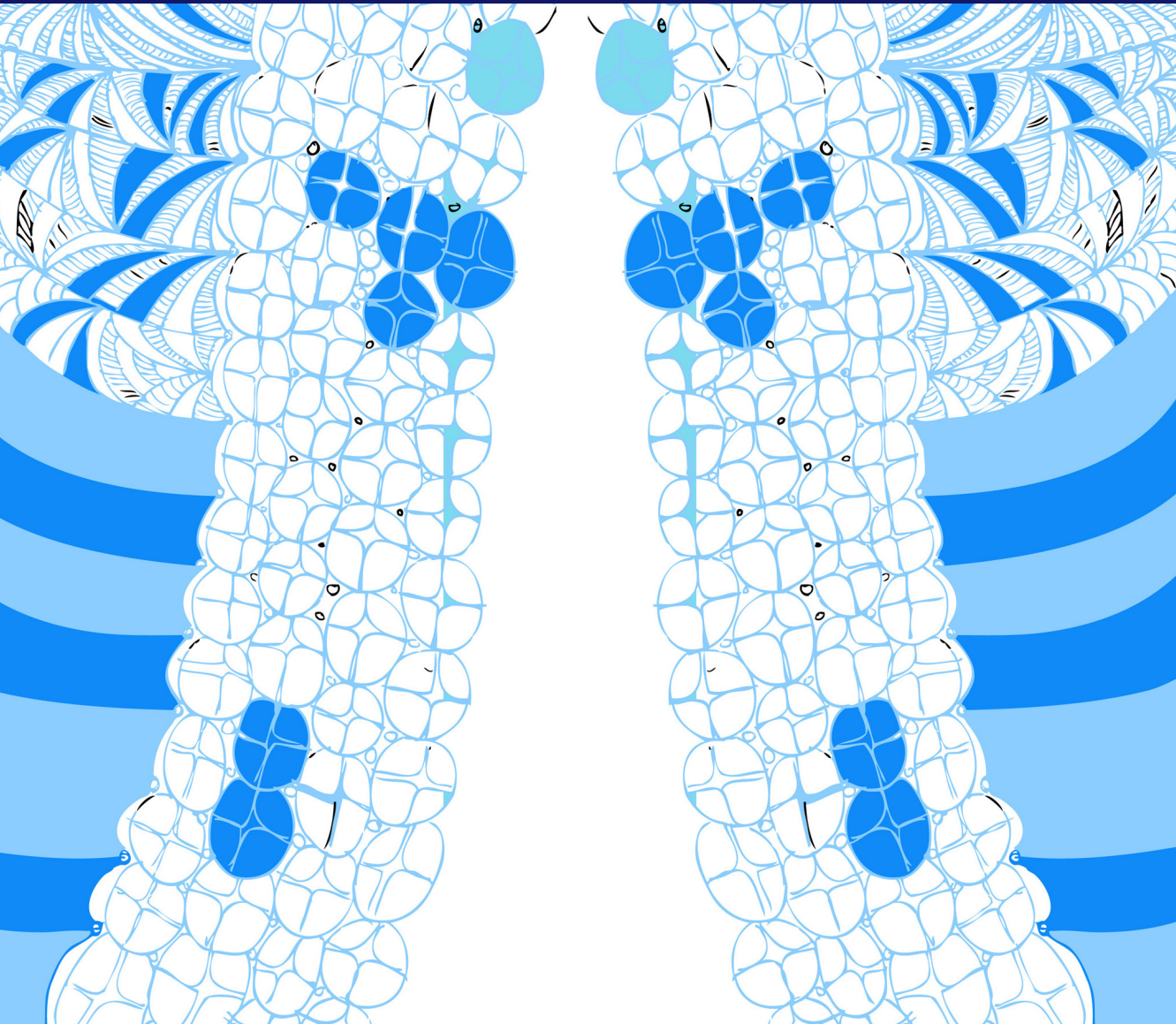

NIINA HATTUNEN

KUTU - KULTTUURISTA TULEVAISUUTTA 2011-2012

LOPPURAPORTTI

POHJOIS-KARJALAN AMMATTIKORKEAKOULU

Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulun julkaisuja
C:60

**KUTU -KULTTUURISTA TULEVAISUUTTA
2011-2012
LOPPURAPORTTI**

Niina Hattunen

Julkaisusarja	C:60
Julkaisusarjan vastaava toimittaja	Anna Liisa Westman
Kansikuva	Noora Hattunen / Zirpus Design
Taitto	Kaisa Varis

© Tekijät ja Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu

Tämän teoksen osittainenkin kopiointi on tekijänoikeuslain mukaisesti kielletty ilman nimenomaista lupaa.

ISBN 978-952-275-022-8

ISSN 1797-3856

Julkaisumyynti	Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu julkaisut@pkamk.fi http://www.tahtijulkaisut.net
----------------	--

Sisällys

1	Johdanto.....	5
2	Hankkeen tausta ja kuvaus.....	7
3	Hankkeen tavoitteet.....	8
4	Hankkeen keskeiset toimenpiteet.....	10
5	Tavoitteiden toteutumisen ja toteutuksen arviointi.....	15
6	Jatkotoimet ja ehdotukset.....	22
	Lähteet.....	27
	Kuva-jakuvioluettelo.....	27

1 JOHDANTO

Tämä julkaisu on KuTu – kulttuurista tulevaisuutta -hankkeen loppuraportti ja siinä kuvataan hankkeen toiminta yhden vuoden toimintakauden ajalta. KuTu oli Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulun hallinnoima ja Joensuun seudun ja Keski-Karjalan alueellisen Koheesio- ja kilpailukykyohjelman rahoittama KOKO-hanke, joka toimi ajalla 1.3.2011–31.3.2012.

KuTu – kulttuurista tulevaisuutta -hanke toteutettiin yhteistyössä Joensuun kaupungin nuorisotoimen, Itä-Suomen yliopiston ja Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulun Kortteli 48 – luova osaamisyhteisö ja Joensuun Popmuusikoiden Elävä Ilosaari -hankkeiden kanssa. Kolmen hankkeen yhteistyötä nimitettiin vuosina 2011–2012 teemalla kehittyvä kaupunkitila, koska hankkeiden toimenpiteiden keskiössä oli Joensuun keskustan kehittäminen eläväksi toimintakokonaisuudeksi. Kehittyvän kaupunkitilan tarkoituksena oli, että kokonaisuus hyödyttää kaupunkilaisia ja alueen elinkeinoelämää tarjoamalla monimuotoisia palveluita sekä tuomalla lisää vetovoimaisuutta ja viihtyisää kaupunkitilaa Joensuun kaupunkikeskustaan.

KuTu – kulttuurista tulevaisuutta -hanke keskittyi Pohjois-Karjalan luovien alojen monipuoliseen kehittämiseen edeltäjiensä Luova Pohjois-Karjala ja Luova Pohjois-Karjala II -hankkeiden tavoin. Hankkeen aikana osallistuttiin valtakunnalliseen luovien alojen kehittämistyöhön, Joensuun seudun kulttuuri-, nuoriso ja luovien alojen kehittämistoiminnan koordinoimiseen ja Itä-Suomi yhteistyön tiivistämiseen. Pohjois-Karjalassa järjestettiin valtakunnallista luovien alojen yrityssparrausta Jalostamoklinikalla sekä pilotoitiin pohjoiskarjalaista Kirkastamo-klinikkaa. Tämän lisäksi hankkeen toimesta järjestettiin Taiteen, kulttuurin ja luovien alojen rahoituspäiviä ja julkaistiin useita selvityksiä alan tunnettuuden lisäämiseksi. Kaikki edellä mainitut toimenpiteet esitellään tarkemmin tässä loppuraportissa.

Alueellinen Koheesio- ja kilpailukykyohjelma (KOKO)

Valtioneuvosto päätti vuonna 2008 alueellisen koheesio- ja kilpailukykyohjelman (KOKO) käynnistämisestä vuoden 2010 alusta. Ohjelman tavoitteena oli parantaa kaikkien alueiden kilpailukykyä ja tasapainottaa aluekehitystä tukemalla vuorovai- kutusta ja verkostoitumista. Ohjelmakauden tuli käsittää vuodet 2010–2013, mutta valtioneuvoston 15.12.2011 tekemällä päätöksellä ohjelman kansallinen ohjelmame- nettely ja ohjaus päättyivät 31.12.2011. Syinä olivat valtiontalouden säästötoimenpi- teet. (Joensuun seudun ja Keski-Karjalan KOKO-ohjelma 2010.)

KOKO-ohjelman alkaessa vuonna 2010 siihen sulautettiin aikaisemmin toteutet- tavista alueellisen kehittämisen erityisohjelmista aluekeskusohjelma (AKO), maaseu- tupoliittisen erityisohjelman alueellinen osio (AMO) ja saaristo-ohjelman paikallinen ja alueellinen toteuttaminen. (Joensuun seudun ja Keski-Karjalan KOKO-ohjelma 2010.)

Joensuun seutu ja Keski-Karjala muodostivat oman KOKO-alueen vuosina 2010–2011. Ohjelmaa hallinnoi Joensuun Seudun Kehittämisyhtiö JOSEK Oy. Alueen KOKO perustui seuraavan neljän painopisteen matriisimalliin: toimialojen välisiin rajapintoihin, luoviin aloihin, innovaatiotoimintaan ja nuoriin tulevaisuuden teki-jöinä. Konkreettiset ohjelmarahoituksella toteutettavat toimenpiteet täsmentyivät vuosittain laadittaviin toiminta- ja taloussuunnitelmiin. Luovien alojen painopisteen tavoitteena oli:

- Pohjois-Karjalassa jo olevien ja rakentuvien luovien alojen toimintaympäristön ja matkailukeskittymien yhteistoiminnan kehittäminen
  - valtakunnallisten, alueellisten ja paikallisten festivaali-, kulttuuri- ja muiden tapahtumien uusien yhteistyömallien ja hyvien käytäntöjen kehittäminen
  - luovien alojen valtakunnallinen verkostoyhteistyö ja pilotit
  - yhteistoiminta ja verkostoituminen luovien alojen sisällä sekä luovan toimialan ja muiden toimialojen välillä (esim. arena- ja pilotointityöskentely).
- (Joensuun seudun ja Keski-Karjalan KOKO-ohjelma 2010.)

2 HANKKEEN TAUSTA JA KUVAUS

KuTu – kulttuurista tulevaisuutta oli Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulun hallinnoima ja Joensuun seudun ja Keski-Karjalan alueellisen Koheesio- ja kilpailukykyohjelman rahoittama KOKO-hanke, joka toimi ajalla 1.3.2011–31.3.2012. Hanke toteutettiin yhteistyössä Joensuun kaupungin nuorisotoimen, Itä-Suomen yliopiston ja Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulun Kortteli 48 – luova osaamisyhteisö ja Joensuun Popmuusikoiden Elävä Ilosaari -hankkeiden kanssa. Kolmen hankkeen yhteistyötä nimitettiin vuosina 2011–2012 teemalla kehittyvä kaupunkitila, koska hankkeiden toimenpiteiden keskiössä oli Joensuun keskustan kehittäminen eläväksi toimintakokonaisuudeksi. Kehittyvän kaupunkitilan tarkoituksena oli, että kokonaisuus hyödyttää kaupunkilaisia ja alueen elinkeinoelämää tarjoamalla monimuotoisia palveluita sekä tuomalla lisää vetovoimaisuutta ja viihtyisää kaupunkitilaa Joensuun kaupunkikeskustaan.

Hankkeen yhteistyöverkoston kuuluivat KOKO-hankkeiden lisäksi oppilaitosyhteistyön kautta Itä-Suomen yliopisto ja Savonia-ammattikorkeakoulu sekä KOKO-yhteistyön kautta Kuopion kaupunki ja Kuopion kaupunkiseutu sekä PIKES Oy ja KOKO Pielisen Karjala.

Hankkeen ensisijaisena kohderyhmänä olivat Pohjois-Karjalan kulttuuri-, nuoris- ja luovien alojen toimijat, kehittäjät ja yrittäjät. Lisäksi kohderyhmänä olivat korkeakoulujen opiskelijat ja henkilöstö sekä Pohjois-Karjalan aluekehittäjät.

3 HANKKEEN TAVOITTEET

Kuva 1. Pietarin Pushkinskya 10. (Kuva: Niina Hattunen)

KuTu – kulttuurista tulevaisuutta -hankkeen tavoitteena oli lisätä luovien alojen vaikuttavuutta kansainvälistymisen, valtakunnallisen luovien alojen kehitystyön, Joensuu seudun kulttuuri-, nuoriso ja luovien alojen kehittämistoiminnan koordinoimisen ja Itä-Suomi yhteistyön tiivistymisen kautta. Hankkeen tavoitteena oli, että se luo mahdollisuuksia toimialojen rajapinnat ylittävälle yhteistyölle kulttuuri-, nuoriso ja luovien alojen miniklustereiden välillä. Lisäksi tavoitteeksi asetettiin, että hanke tulee olemaan osa ammattikorkeakoulujen välistä, uutta ISAT-yhteistyötä, ja luo mahdollisuuksia uudelleenlaiselle hankeyhteistyölle. Hankkeen ensisijaisina kohderyhminä ja hyödyn saajina olivat Pohjois-Karjalan kulttuuri-, nuoriso- ja luovien alojen toimijat, kehittäjät ja yrittäjät. Lisäksi kohderyhmänä olivat korkeakoulujen opiskelijat ja henkilöstö sekä Pohjois-Karjalan aluekehittäjät.

Kansainvälistymisen tavoitteena oli kansainvälisen tutkimus- ja kokemustiedon tuominen osaksi luovien alojen kehittämistä, kansainvälisten kontaktien syventäminen ja tiivistäminen sekä luovien alojen asiantuntijuuden edistäminen. Valtakunnallisen luovien alojen kehittämistyön tavoitteena oli osallistuminen luovien alojen valtakunnallisiin tapahtumiin, valtakunnallisten luovien alojen tapahtumien koordi-

noiminen alueelle ja kansallisen vaikuttavuuden lisääminen. Joensuun seudun kulttuuri-, nuoriso- ja luovien alojen kehittämistoiminnan koordinoimisen tavoitteena oli kulttuuri-, nuoriso- ja luovien alojen miniklustereiden yhteistyö, Joensuun Popmuusikot ry:n Elävä Ilosaari ja Joensuun nuorisotoimen, Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulun ja Itä-Suomen yliopiston Kortteli 48 – luova osaamisyhteisö -hankkeiden toimenpiteiden tukeminen ja innovatiivisten palvelukonseptien kehitystyö. Itä-Suomi yhteistyön tiivistymisen tavoitteena oli Pohjois-Karjalan ja Pohjois-Savon luovien alojen aluekehittäjien ja yrittäjien tavoitteellinen yhteistyö ja ISAT-kumppanuuden vahvistaminen.

KuTu – kulttuurista tulevaisuutta -hankkeen määrällisiksi tavoitteiksi asetettiin: kirjoittaa 1–2 luovan alan hanketta, joissa hyödynnetään kansallisia ja kansainvälisiä rahoitusinstrumentteja mm. tieteen, taiteen ja teknologian yhdistämiseksi; muodostaa 1–2 alueellista kulttuuri-, nuoriso- ja luovien alojen yhteistyöfoorumia, jotka ylläpitävät ja kehittävät uusia aloitteita; toteuttaa 1–2 eri alojen rajapintoihin kohdistuvaa kehittämisaloitetta ja tehdä 1–2 tilastointiin ja aluevaikuttavuuden mittaamiseen liittyvää selvitystä, tutkimusten ja opinnäytetyötä koskien Pohjois-Karjalan kulttuuri-, nuoriso- ja luovien alojen toimintaa.

Tavoitteeksi asetettiin, että hankkeen vipuvaikutuksena syntyy uusia rahoitushakemuksia, kehittämisaloitteita, tutkimustietoa ja kulttuuri-, nuoriso- ja luovien alojen kehittämisryhmiä, jotka generoivat uuden tiedon lisäksi alueelle toimialojen rajapintaan liittyviä kehittämissankkeita. Työskentelymuotoina ovat kohtaamo-tyyppiset tilaisuudet, joissa vahvistetaan rajapintojen välistä vuorovaikutusta ja yhteistyötä. Vipuvaikutuksena kehitetään kulttuuri-, nuoriso- ja luovien alojen yrittäjyyden edellytyksiä ja näitä tukevia rakenteita.

4. HANKKEEN KESKEISET TOIMENPITEET

Kuva 2. Katukuva Pietarista. (Kuva: Niina Hattunen)

KuTu – kulttuurista tulevaisuutta -hankkeen tavoitteiden saavuttamiseksi asetettiin neljä eri toimenpidekokonaisuutta, jotka olivat kansainvälistyminen, luovien alojen verkostotoiminnan kehitystyö ja tarpeisiin vastaaminen, kulttuuri-, nuoriso- ja luovien alojen kehittämistoiminnan koordinoiminen ja Itä-Suomi yhteistyön tiivistäminen.

Kansainvälistymisen toimenpiteenä oli osallistua kansainvälisiin kehittämis-, koordinointi ja koulutustilaisuuksiin, vahvistaa alueen yritysten ja rajapintaan liittyvien toimijoiden kansainvälisiä kontakteja ja ennakoida globaaleja markkinoita. Raportointijaksolla 1.10.–31.12.2011 toteutettiin Pietarin benchmarking-matka yhdessä Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulun Creative Managers – luovan talouden kansainvälinen erikoisosaaja- ja tuottajavalmennus -hankkeen sekä Pohjois-Karjalan kulttuuri- ja luovien alojen toimijoiden ja harrastajien kanssa 19.–23.10.2011. Matkakohteiden esittelyt löytyvät hankkeen KOKO Kehittyvä kaupunkitila -blogista.

Luovien alojen verkostotoiminnan kehitystyön ja tarpeisiin vastaamisen ensisijaisena toimenpiteenä oli luoda maakunnallinen kulttuuri- ja luovien alojen kehityksen verkostomainen koordinointimalli. Tämän lisäksi tavoitteena oli valtakunnallisen

KOKO Luovien alojen verkoston toimintaan osallistuminen ja alueelle koordinoiminen, osallistua kansallisiin luovan alan kehittämisen ja koulutustilaisuuksiin ja tukea Joensuun seudun luovien alojen toimijoiden maakunnallista ja valtakunnallista näkyvyyttä.

Raportointijaksolla 1.3.–30.6.2011 julkaistiin Luova Pohjois-Karjala II -hankkeen aikana kirjoitettu Luovat alat Pohjois-Karjalassa -selvitys (2011). Lisäksi raportointijakson aikana toteutettiin Kirkastamo-klinikan konseptin kehittäminen ja ensimmäinen testaaminen 10.5.2011. Tarve klinikan perustamisesta syntyi Pohjois-Karjalan taiteen, kulttuurin ja luovien alojen toimijoiden keskuudessa, jossa oli jo pidemmän toivottu ensiasteen ja alkuvaiheen keskusteluavun järjestämisestä. Toimijat olivat kokeneet, että he eivät ole vielä valmiita valtakunnalliselle luovien alojen Jalostamo-klinikalle vaan tarvitsevat ensin ideoidensa kirkastamista. Tämän vuoksi KuTu-hanke kehitti paikallisen Kirkastamo-klinikan vastaamaan asiakasrajapinnan tarpeeseen. Kirkastamo-klinikan yhteydessä järjestettiin myös valtakunnallinen Jalostamo-klinikka luovan alan yrittäjille Onko Joensuussa tilaa luovuudelle -seminaarin yhteydessä 10.5.2011. Klinikoiden ja seminaarin lisäksi raportointijaksolla järjestettiin Innovatiivisten yritysten neuvontapalveluiden kehittäminen -palaveri 18.5.2011. Pohjois-Karjalassa oli noussut esille tarve luovien alojen neuvontapalveluiden kehittämisestä. Hankkeen aikana kerättyjen tietojen ja kokemusten perusteella voitiin sanoa, että luoville aloille tarvitaan oma neuvontapalvelujärjestelmä, joka tuntee alan ja asiakkaan tarpeet sekä ymmärtää rahoitusmahdollisuudet aina apurahaneuvonnasta yritysrahoitukseen. Tavoitteena tulisikin jatkossa olla uusien, innovatiivisten yritysten perustaminen, ja neuvontapalveluiden on pystyttävä toteuttamaan yhä monimuotoisempaa ja asiakkaan yksilölliset tarpeet huomioivaa palvelua.

Raportointijakson 1.7.–30.9.2011 aika toteutettiin Pohjois-Karjalan kulttuuri- ja luovien alojen yhdistysrekisterin kokoaminen yhteistyössä hankkeessa olleen yliopistoharjoittelijan kanssa. Kirkastamo-klinikan konseptin kehittäminen ja jatkoparrauksen testaaminen toteutettiin 8.9.2011. Tämän lisäksi järjestettiin 8.9.2011 Taiteen, kulttuurin ja luovien alojen rahoituspäivä yhteistyössä Pohjois-Karjalan taide-toimikunnan kanssa sekä Jalostamo-klinikka. Tämän lisäksi raportointijakson aikana osallistuttiin KOKO Luovien alojen verkostotapaamiseen Turussa 13.–14.9.2011, toteutettiin innovatiivisten yritysten neuvontapalveluiden kehittämisidean esitleminen eduskunnassa kansanedustaja Pekka Raville tuottaja Hanna Suhosen toimesta 20.9.2011 (valmistelu- ja pohjatyön teki Niina Hattunen ja esittelyn toteutti Hanna Suhonen) ja osallistuttiin RYSÄ 2011: Luova elinkeinoelämä – Luovan talouden asiantuntijoiden valtakunnalliseen tapahtumaan Helsingissä 20.–21.9.2011.

Kuva 3. Kirkastamo-klinikan asiantuntija Hanna Suhonen. (Kuva: Niina Hattunen)

Raportointijakson 1.10.–31.12.2011 aikana kehitettiin Kirkastamo-klinikan jatkokonseptointia ja jatkosparrausklinikoita. Tämän lisäksi käytiin keskusteluja kulttuuri- ja luovien alojen toimijoiden tarpeista eri asiantuntijoiden kanssa sekä jaettiin tietoa alan erityispiirteistä ja -kysymyksistä. Raportointijakson aikana pidettiin yhteistyötaapaaminen Finnveran kanssa kulttuuri- ja luovien alojen yrittäjistä sekä Kirkastamo-klinikan toiminnasta. Lisäksi neuvoteltiin Tiedepuiston yrityshautomopalveluiden kanssa klinikka-toimintojen yhdistämisestä ja asiakkaan poluttamisesta eteenpäin.

Raportointijaksolla 1.1.–31.3.2012 osallistuttiin Luovien alojen verkostokokoukseen Seinäjoella 1.-2.2. ja Rovaniemellä 22.–23.2. Tämän lisäksi osallistuttiin Luovien alojen, Innovaatio ja Hyvinvointi verkostojen yhdessä järjestämään Design-junaan matkalla Helsinki-Rovaniemi. Tämän lisäksi järjestettiin Kirkastamo-klinikat 10.1. ja 24.2.2012 Joensuussa.

Kulttuuri-, nuoriso- ja luovien alojen kehittämistoiminnan koordinoimisen toimenpiteenä olivat kansallisen tason luovien alojen ja kulttuuriverkoston tuomien kontaktien ja hyvien käytänteiden levittäminen seutu- ja maakuntatasolla, alueellisten miniklustereiden toimintaedellytysten parantaminen sekä uusien yhteistyömuotojen ja toimintamallien kehittäminen.

Raportointijakson 1.3.–30.6.2011 aikana järjestettiin Kehittyvä kaupunkitila -keskustelutilaisuus 28.4.2011. Keskustelutilaisuuteen oli kutsuttu kaupunkitilaan

ja sen kehittämiseen vaikuttavia organisaatioita ja heidän edustajiaan. Tilaisuuden tarkoituksena oli edistää Kortteli 48 ja Elävä Ilosaari -hankkeiden toimenpiteiden toteuttamista. KuTu-hanke toimi keskustelutilaisuuden järjestäjänä ja koollekutsujana. Raportointijakson 1.7.–30.9.2011 aikana järjestettiin Kehittyvä kaupunkitila -keskustelutilaisuus II 22.9.2011. Raportointijaksolla 1.1.–31.3.2012 toimitettiin KOKO aluekehittämisen välineenä Pohjois-Karjalassa -selvitys (2012), joka tukee Joensuun seudun luovien alojen toimijoiden maakunnallista ja valtakunnallista näkyvyyttä. Selvitys tuo esille mm. hankkeiden aikana toteutettujen innovatiivisten palvelukonseptien kehitystyötä.

Itä-Suomi yhteistyön tiivistymisen toimenpiteenä oli Pohjois-Karjalan ja Pohjois-Savon luovien alojen aluekehittäjiä ja yrittäjiä tavoitteellisen yhteistyön rakentaminen ja tulevaisuuden osaamisalojen kehittämistoiminnan vahvistaminen. Lisäksi tavoitteena oli selvittää virtuaalisten sovellusten hyödyntämismahdollisuuksia

Raportointijakson 1.7.–30.9.2011 aikana järjestettiin Kuopion benchmarking-matka 11.8.2011, jonka matkakohteina olivat Mylly – luovien alojen keskus Daiga Daiga Duu ja Pikku-Pietarin Torikuja. Lisäksi matkan ajakana tutustuttiin Art Hub ja Luovain -hankkeisiin sekä Art 360-hankkeeseen. Kuopion matkalla oli mukana Pohjois-Karjalan ja Keski-Karjalan yrittäjiä ja aluekehittäjiä. Kuopion matkan lisäksi raportointikaudella osallistuttiin Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulun ja Savonia-ammattikorkeakoulun yhteiseen ISAT-laivaseminaariin 24.–26.8.2011 yhteistyön vahvistamiseksi. Itä-Suomi yhteistyön tiivistämiseksi ja hyvien kokemusten jakamiseksi KOKO luovien alojen verkoston koordinaattori Niila Tamminen ja Kuopion Myllyn yrittäjiä tutkinut tuottaja Minna Koskinen, olivat puhumassa Kuopion Myllyn ja Varkauden Ruukin perustamiskokemuksista Kehittyvä kaupunkitila II -keskustelutilaisuudessa 22.9.2011. Raportointijakson 1.10.–31.12.2011 aikana toteutettiin vierailu Varkauden Ruukin yrittäjien luokse 19.10.2011 osana Pietarin benchmarking-matkaa. Raportointijaksolla 1.1.–31.3.2012 järjestettiin Kirkastamo-klinikat 28.3. Lieksassa ja 29.3.2012 Nurmeksessa yhteistyössä Pielisen Karjalan Kehittämiskeskus Oy:n ja valtakunnallisen Luovien alojen verkoston kanssa.

Hankkeen aikana ylläpidettiin KuTu, Kortteli 48 ja Elävä Ilosaari -hankkeiden yhteistä blogia, johon kirjoitettiin yhteensä 43 hankkeiden toimenpiteisiin liittyvää uutista. Hankkeen aikana KOKO kehittyvä kaupunkitila -blogissa vieraili yhteensä 4 184 henkilöä. Blogin ylläpitäminen ja sosiaalisessa mediassa tiedottaminen tukivat Joensuun seudun luovien alojen toimijoiden maakunnallista ja valtakunnallista näkyvyyttä.

Jaa muille Ilmoita väärinkäytöstä Seuraava blogi» Luo blogi Kirjautu sisään

KOKO Kehittyvä kaupunkitila

Tämä on KOKO Kehittyvä kaupunkitila -hankkeiden virallinen tiedotuskanava. Tässä blogissa julkaistaan hankkeiden toimenpiteisiin ja edistymiseen liittyviä tietoja.

KESKIVIikko, 18. HUHTIKUUTA 2012

Kirkastamo herätti valtakunnallista kiinnostusta

Innovative & creative cities and people SUMMIT 11.-12.4.2012, Porvoo

Innovaatioverkosto, Luovien alojen verkosto, Työ- ja elinkeinoministeriö sekä Posintra Oy järjestivät yhdessä kevään innovatiivisimman ja luovimman kevättapaamisen Porvoossa, jossa teemana oli luova kaupunki. Puhujavieraina olivat professori Robert Kloosterman Amsterdamin yliopistosta, professori Ari Hynynen TTY:ltä, projektipäällikkö Antti Lippo Green Building Council Finlandista, Espoon kaupungin kulttuurijohtaja Georg Dolivo ja suurlähettiläs Bruce Oreck, Yhdysvaltain Suomen suurlähetystöstä.

Porvoo SUMMITin tapahtuma-areena oli valmistumassa oleva Porvoon Taidetehdas. SUMMITiin osallistujina pääsimme etuoikeutetusti tutustumaan sisustus- ja viimeistelyvaiheessa olevaan taloon. Lisätietoja: www.taidetehdas.fi.

Ohjelmassa oli myös Innovaatioverkoston, Luovien alojen verkoston, Luova Suomi ja Luova tila -yhteistyöfoorumien verkostotapaamiset. SUMMITiin osallistui innovatiivisia ja luovia aluekehittäjiä ympäri Suomea.

Lue lisää Luova Suomi sivuilta: Innovaatiivinen ja luova kaupunkikehitys sekä verkostot kohteineen Porvoo SUMMITissa <http://www.luovasuomi.fi/artikla/4480>

SIVUT

- Etusivu
- KOKO Kehittyvä kaupunkitila
- Ajankohtaista
- Toimijat
- Yhteystiedot
- Linkkejä
- Selvitykset
- Jalostamo- ja Kirkastamo-klinitat
- Kuvia ja tarinoita

TIETOJA MINUSTA

 KOKO Kehittyvä kaupunkitila Joensuu, Finland

KOKO Kehittyvä kaupunkitila -hankkeiden yhteistyön keskiössä on Joensuun kaupunkitilan kehittäminen eläväksi toimintakokonaisuudeksi. Tarkoituksena on, että kokonaisuus hyödyttää kaupunkilaisia ja alueen

Kuva 4. Kehittyvä kaupunkitila -blogin etusivu.

Jaa muille Ilmoita väärinkäytöstä Seuraava blogi» Luo blogi Kirjautu sisään

KOKO Kehittyvä kaupunkitila

Tämä on KOKO Kehittyvä kaupunkitila -hankkeiden virallinen tiedotuskanava. Tässä blogissa julkaistaan hankkeiden toimenpiteisiin ja edistymiseen liittyviä tietoja.

Kuvia ja tarinoita

29.12.2011

Kortteli 48:n puatalon uudet talvikuvat ovat valmiina! Korttelin pihapiiriin ja kaikkiin sen taloihin pääsee tutustumaan myös virtuaalisesti osoitteessa: <http://www.360panorama.fi/Kortteli48>.

Vyökyke-talo, Suvantokatu 1

SIVUT

- Etusivu
- KOKO Kehittyvä kaupunkitila
- Ajankohtaista
- Toimijat
- Yhteystiedot
- Linkkejä
- Selvitykset
- Jalostamo- ja Kirkastamo-klinitat
- Kuvia ja tarinoita

TIETOJA MINUSTA

 KOKO Kehittyvä kaupunkitila Joensuu, Finland

KOKO Kehittyvä kaupunkitila -hankkeiden yhteistyön keskiössä on Joensuun kaupunkitilan kehittäminen eläväksi toimintakokonaisuudeksi. Tarkoituksena on, että kokonaisuus hyödyttää kaupunkilaisia ja alueen

Kuva 5. KOKO Kehittyvä kaupunkitila -blogi: Kuvia ja tarinoita.

5 TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN JA TOTEUTUKSEN ARVIOINTI

Kuva 6. Pietarin Pushkinskaya 10. (Kuva: Niina Hattunen)

Kansainvälistymisen tavoitteena oli tuoda kansainvälinen tutkimus- ja kokemustieto osaksi luovien alojen kehittämistä, syventää ja tiivistää kansainvälisiä kontakteja ja edistää luovien alojen asiantuntijuutta. Pietarin kansainvälistymismatka vahvisti koko Itä-Suomen alueen yritysten ja rajapintaan liittyvien toimijoiden kansainvälisiä kontakteja sekä auttoi omalta osaltaan ennakoimaan globaaleihin markkinoihin kansainvälisten luovien alojen esimerkkien avulla. Kansainvälisen osaamisen siirto edisti luovien alojen asiantuntijuutta antamalla uusia toimintamalleja ja -tapoja.

Valtakunnallisen luovien alojen kehittämistyön tavoitteena oli osallistua luovien alojen valtakunnallisiin tapahtumiin, koordinoida valtakunnallisia luovien alojen tapahtumia alueelle ja lisätä kansallista vaikuttavuutta. Hankkeessa on osallistuttu aktiivisesti valtakunnallisen luovien alojen verkoston vuoden 2011 toimenpiteisiin ja vuoden 2012 toimenpiteiden suunnittelutyöhön. Luovien alojen verkoston yhtenä tehtävänä on hyvien käytäntöjen ja toimintamallien levittäminen. KuTu – kulttuurista tulevaisuutta -hankkeen kehittämä Kirkastamo-klinikka on hyvä esimerkki

toimintamallista, jota verkoston kautta halutaan levittää muille alueille. Verkosto resursoi Kirkastamo-klinikoita kevään 2012 aikana mm. Lieksassa ja Nurmeksessa. Syksyllä klinikka-toimintaa pyritään levittämään myös muille paikkakunnille. Tavoitteena on, että valtakunnallista verkostoyhteistyötä jatketaan uusissa luovan alan jatkohankkeissa. Valtakunnallinen verkostoyhteistyö on toiminut Pohjois-Karjalan kehittäjäresurssina ja vastannut alueen luovien alojen kehitystarpeisiin.

Kuva 7. Kirkastamo-klinikkaa pilotoitiin mm. Kulttuurikeskus Karjalantalon Kerubin takahuoneessa. (Kuva: Niina Hattunen)

Jalostamo- ja Kirkastamo-klinikoiden sekä Taiteen, kulttuurin ja luovien alojen rahoituspäivien järjestämisen tavoitteena oli ensisijaisesti tukea luovien alojen yrittäjyyden edellytyksiä ja tukirakenteita. Lisäksi toimenpiteiden tavoitteena oli luovien alojen kansallisen vaikuttavuuden lisääminen. Toimenpiteiden avulla pyrittiin tukemaan Joensuun seudun luovien alojen toimijoiden maakunnallista ja välillisesti myös valtakunnallista näkyvyyttä. Tämän lisäksi toimenpiteet auttoivat luomaan maakunnallista kulttuurin ja luovien alojen kehityksen verkostomaista koordinointimallia. Kirkastamo-klinikan pilotoinnin tuloksena voi todeta, että klinikka perustettiin ensisijaisesti vastaamaan sellaisten kulttuuri- ja luovan alan toimijoiden tarpeita, joiden tuotteissa ja palveluissa oli yritystoiminnan potentiaali. Toimijat kokivat, että he tarvitsevat toimintansa tueksi uudenlaisia malleja, jossa perinteinen taiteilijan tai käsi-

työläisen rooli yhdistetään yrittäjämäiseen toimintaan. Klinikoiden aikana huomattiin, että neuvonnasta saadut kokemukset hyödyttävät laajasti myös kulttuuri- ja luovan alan toimijoiden parissa työskenteleviä asiantuntijoita. Klinikoiden aikana kerättyjä tietoja ja kokemusta voi jatkossa hyödyntää mm. yritysneuvonnassa, jolloin neuvontaprosessissa voidaan käyttää uudenlaisia työskentely- ja toimintamalleilla. Klinikoiden asiakastapaamiset nostivat esille uudenlaisen yrittäjyyden mallin, jossa palkkatyöstä saadut tulot yhdistetään apurahoina saatuihin tukiin. Tämän lisäksi Kirkastamo-klinikoiden tietoa voidaan hyödyntää mm. koulutusorganisaatioissa, jotka kasvattavat tulevaisuuden yrittäjiä ja antavat toimialakohtaisen tiedon lisäksi tukea toimintaympäristön erityispiirteistä.

Joensuun seudun kulttuuri-, nuoriso- ja luovien alojen kehittämistoiminnan koordinoimisen tavoitteena oli kehittää kulttuuri-, nuoriso- ja luovien alojen miniklustereiden yhteistyötä ja tukea Joensuun Popmuusikot ry:n Elävä Ilosaari ja Joensuun nuorisotoimen, Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulun ja Itä-Suomen yliopiston Kortteli 48 – luova osaamisyhteisö -hankkeiden toimenpiteitä ja auttaa innovatiivisten palvelukonseptien kehitystyössä. Kehittyvä kaupunkitila -keskustelutilaisuudet ja eri kohderyhmien kanssa järjestetty foorumitoiminta auttoivat kehittämään uusia yhteistyömuotoja ja toimintamalleja Joensuun kaupunkitilan kehittämiseksi. KuTu, Kortteli ja Elävä Ilosaari -hankkeiden välinen tiivis hankeyhteistyö auttoi parantamaan alueellisten kulttuuri-, nuoriso- ja luovien alojen miniklustereiden yhteistyötä ja toimintaedellytyksiä. Lisäksi yhteistyö auttoi kansallisen tason Luovien alojen verkoston tuomien kontaktien ja hyvien käytänteiden levittämisessä seutu- ja maakuntatasolla. Hankkeiden yhteisen blogin ylläpitäminen ja sosiaalisessa mediassa tiedottaminen tukivat Joensuun seudun luovien alojen toimijoiden maakunnallista ja valtakunnallista näkyvyyttä.

Itä-Suomi yhteistyön tiivistymisen tavoitteena oli rakentaa tavoitteellinen yhteistyö Pohjois-Karjalan ja Pohjois-Savon luovien alojen aluekehittäjien ja yrittäjien välille sekä vahvistaa Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulun ja Savonia-ammattikorkeakoulun ISAT – kumppanuutta. Kuopion benchmarking-matka, varkauden Ruukin vierailu ja asiantuntijavaihto Niila Tammisen ja Minna Koskisen kanssa vahvistivat Pohjois-Karjalan ja Pohjois-Savon luovien alojen aluekehittäjien ja yrittäjien tavoitteellista yhteistyötä. Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulun ja Savonia-ammattikorkeakoulun yhteinen ISAT-laivaseminaari vahvisti omalta osaltaan organisaatioiden välistä kumppanuutta.

Kokonaisuutena voi todeta, että KuTu – kulttuurista tulevaisuutta -hanke onnistui sille asetetuissa tavoitteissa. Hanke lisäsi luovien alojen vaikuttavuutta kansainvälistymisen, valtakunnallisen luovien alojen kehitystyön, Joensuun seudun kulttuuri-, nuoriso ja luovien alojen kehittämistoiminnan koordinoimisen ja Itä-Suomi yhteistyön tiivistymisen kautta. Hanke loi mahdollisuuksia toimialojen rajapinnat ylittävälle yhteistyölle kulttuuri-, nuoriso ja luovien alojen miniklustereiden välillä mm. järjestämällä yhteisiä keskustelu- ja koulutustilaisuuksia sekä henkilökohtaisen yrityssparrauksen kautta Kirkastamo- ja Jalostamo-klinikoilla.

Hankkeen tavoitteeksi asetettiin, että se tulee olemaan osa ammattikorkeakoulujen välistä, uutta ISAT-yhteistyötä, ja luo mahdollisuuksia uudelle hankeyhteistyölle. Hankkeen aikana osallistuttiin ammattikorkeakoulujen yhteiseen laivaseminaariin yhteistyön tiivistämiseksi. Valitettavasti ISAT-hankeyhteistyö ei edennyt

yhteistä seminaaria pidemmälle. Voidaankin todeta, että hankkeelle asetetuista tavoitteista ISAT-yhteistyön syventyminen jäi toteutumatta.

Hankkeen ensisijaisina kohderyhminä ja hyödyn saajina olivat Pohjois-Karjalan kulttuuri-, nuoriso- ja luovien alojen toimijat, kehittäjät ja yrittäjät. Lisäksi kohderyhmänä olivat korkeakoulujen opiskelijat ja henkilöstö sekä Pohjois-Karjalan aluekehittäjät. Hankkeen kohderyhmistä korkeakoulujen opiskelijayhteistyö toteutui ainoastaan Itä-Suomen yliopiston kanssa, ja ammattikorkeakoulun kanssa tehtävä opiskelijayhteistyö jäi toteutumatta.

Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulun opiskelijapalaute

Tämä yhteenveto on koostettu Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulun Tutkin ja kehittämisen (ppp1002) -opintojakson KuTu – kulttuurista tulevaisuutta -hanketta arvioivasta loppuraportista. Opintojakson ohjaavina opettajina toimivat Tarja ja Jari Kupiainen. Yhteenvedon projektiarvioinnista ovat kirjoittaneet Jonna Kiiskinen, Minna Matilainen, Ninni Hummelholm-Laakkonen, Krista Hallberg, Laura Laine, Marissa Kopola ja Emmi Gröhn

Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulun opiskelijoiden näkökulma

Hanketoiminta Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulussa on osa tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaa (TKI), jonka tavoitteena on uusien ja jo olemassa olevien palveluiden, tuotteiden, menetelmien, välineiden ja prosessien kehittäminen, sekä käytännön ongelmien ratkaiseminen.

Tehtävänäimme oli tarkastella yhtä Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulun hallinnoimaa projektia tarkemmin, haastatella projektipäällikköä ja sitä kautta hyödyntää Tutkin ja kehittämisen -opintojaksolla (ppp1002) käsiteltyjä aiheita. Valitsimme hankkeeksemme KuTu – kulttuurista tulevaisuutta -hankkeen, joka oli osa isompaa KOKO – kehittyvä kaupunkitila -hankekokonaisuutta. Hankkeen päärahoittaja toimi Joensuun seudun kehittämissyhtiö JOSEK Oy ja projektipäällikkönä Niina Hattunen. Olemme keränneet tähän yhteenvedoon oman arviointimme, jonka pohjalla olemme käyttäneet tietoja projektin taustasta, tarpeista, tehtävistä sekä tavoitteista, rahoituksesta ja toteuttajista.

KuTu – kulttuurista tulevaisuutta -hanke ja sen yhteistyökumppanit, kuten Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu, Joensuun kaupungin nuorisotoimen ja Itä-Suomen yliopiston Kortteli 48 – luova osaamisyhteisö sekä Joensuun Popmuusikoiden Elävä Ilosaari -hankkeet olivat vahvasti sitoutuneet edistämään kansanvälisyyttä, Jo-

ensuun seudun uusia rahoitushakemuksia, kehittämisalotteita sekä tutkimustietoa ja kulttuuri-, nuoris- ja luovien alojen kehittämisryhmiä.

Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulun opiskelijoiden näkökulmasta hanketta olisi voinut hyödyntää opiskeluissa monellakin tavalla. Hanketta olisi ollut mahdollista soveltaa ja käyttää opiskelijoiden tarvitsemalla tavalla keskittymällä juuri niihin yksityiskohtiin ja alueisiin, jotka vaikuttavat kuhunkin alaan ja liittyvät näiden toimintaan.

Hankkeen ja Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulun opiskelijoiden yhteistyö

Vaikkakin KuTu-hankkeen yksi yhteistyökumppani oli Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu, ei se varsinaisesti hyödyntänyt tai jakanut projektivastuuta opiskelijoiden keskuuteen. Tiedotus hankkeesta oli vähäistä, ja opiskelijoille KuTu käsitteenä oli melko tuntematon. Mikäli vastuuta olisi alusta alkaen jaettu opiskelijoille, toimintaa hyödynnetty konkreettisenä osana työelämään liittyviä opintoja ja yhteydenpito ja tätä kautta yhteistyö olisi ollut tiiviimpää, olisi tämä varmasti osaltaan edistänyt hankkeen toimenpiteiden toteuttamista. Projektiyhteistyö olisi auttanut opiskelijoita tutustumaan kyseisenlaiseen projektiluontoiseen hanketyöskentelyyn käytännön kokemusten kautta. Yhteistyön etuna olisi myös ollut vastuun jakautuminen projektipäällikön harteilta laajemmalla. Hankkeen yhtenä kompastuskivenä oli, että työn tekijöitä oli yksinkertaisesti liian vähän, ja tämä kuormitti projektipäällikköä huomattavan paljon.

Kansainvälisyys

Kansainvälisyys on aina ollut olennainen osa Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulun toimintaa. Se näkyy vaihto-, projekti-, ja jokapäiväisessä opiskelussa ammattikorkeakoulun eri koulutusohjelmissa. Kansainvälisyys näkyy koko Itä-Suomen ja erityisesti Joensuun alueen katukuvassa monikulttuurisen ammattikorkeakoulu- ja yliopisto-kaupungin maineen ansiosta. KuTu-hanke osallistui kansainvälisiin kehittämis-, koordinointi ja koulutustilaisuuksiin, alueen yritysten ja toimijoiden kansainvälisten kontaktien vahvistamiseen ja globaalien markkinoiden ennakkointiin. Matkailun koulutusohjelma olisi voinut hyötyä tällaiseen yhteistyöhön osallistumisesta. Vuonna 2011–2012 pääpainona KuTu-hankkeella oli Joensuun kaupunkikeskustan edistäminen, joka olisi itsessään omiaan toimimaan osana projektiluontoisia opintoja etenkin matkailun sekä viestinnän opiskelijoiden opintosuunnitelmassa. Tällaisten opintojen sisällä olisi ollut mahdollista perehtyä mm. alueelliseen matkailukulttuuriin ja turismiin sekä tapahtumajärjestämiseen.

Eri koulutusohjelmien hyötyminen hankkeesta

KuTu-hanke olisi voinut hyödyttää Luovien alojen keskuksen eri koulutusohjelmia, kuten viestintää ja musiikkia, etenkin valtakunnallisen luovien alojen kehittämisyhteistyön osalta. Tämä olisi voinut antaa mahdollisuuden laajempaan verkostoitumiseen, jonka merkitys luovien alojen opiskelijoille on erittäin tärkeä. Osallistuminen kansallisiin luovien alojen kehittämisen- ja koulutustilaisuuksiin sekä Joensuun seudun luovien alojen toimijoiden maakunnallisen ja valtakunnallisen näkyvyyden tukemiseen, olisi edistänyt opiskelijan sopeutumista työelämään ja auttanut keräämään tärkeää työkokemusta esimerkiksi tapahtumajärjestämisestä.

Liiketalouden opiskelijat olisivat voineet hyötyä hankkeesta monessakin suhteessa, ja erityisesti hankkeen organisoiman Kirkastamo-klinikan yrittäjäorientoituneisuuden kautta. Liiketalouden opiskelijoille olisi ollut hyödyllistä lähestyä erilaisia potentiaalisia yrityksiä ja yrittäjyyttä yleensä. Yrittäjäpotentiaalia eri alueellisista hankkeista etsivän Kirkastamo-klinikan järjestämät erilaiset tutustumismatkat, asiantuntijaillat sekä seminaarit ja foorumit olisivat omiaan kirkastamaan osallistuville opiskelijoille yrittäjyyttä ja sen eri muotoja ihmisläheisessä muodossa.

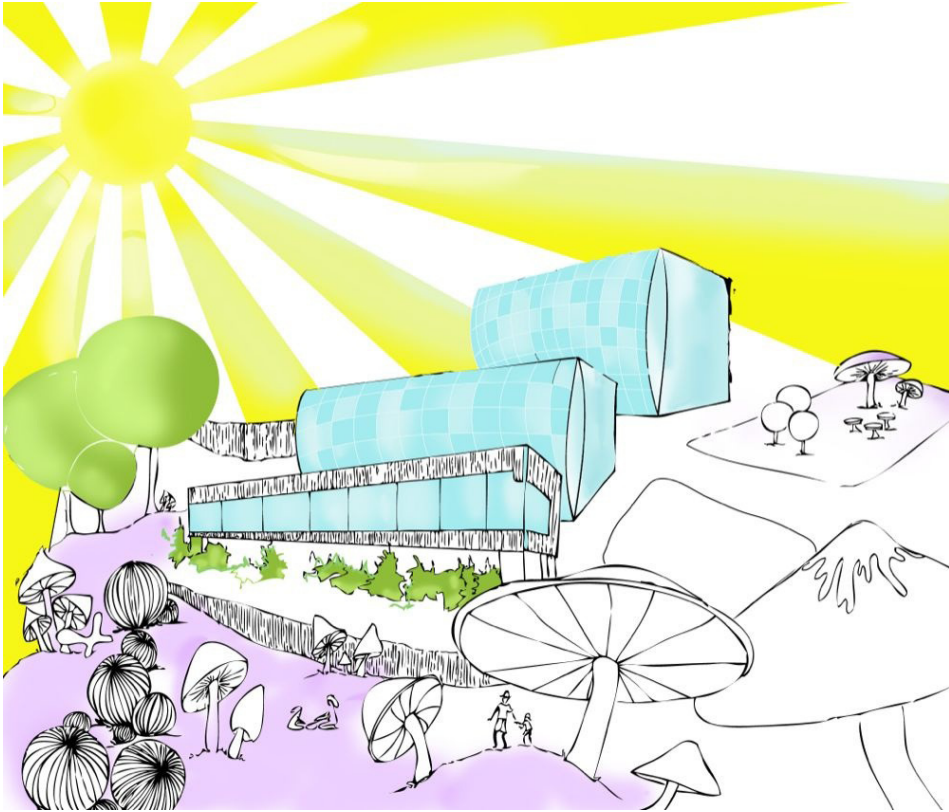
Yhteistyön tulevaisuus

Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulun opiskelijoiden näkökulmasta KuTu-hankkeessa olisi ollut paljon aineksia tiiviimpään yhteistyöhön eri koulutusalojen kanssa. Hanke ei ole varsinaisesti aiheuttanut minkäänlaisia ulkoisia muutoksia eikä konkreettisia toimia verkostoitumista lukuun ottamatta, joten painopiste Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulun opiskelijayhteistyössä olisi ollut pääosin tutkimustuloksissa. Hankkeessa kerätty tieto ja tästä tehdyt yhteenvedot ovat saatavissa projektipäälliköitä ja hyödynnettävissä mm. opinnäytetöiden ja erilaisten kurssitöiden laatimisessa. Vaikkakin syvempi perehtyminen hankkeeseen avasi erilaisia mahdollisuuksia joita olisi ollut mahdollista hyödyntää myös opiskelijoiden puolesta erinäisissä projekteissa, ovat tietojen vähyytensä sekä puutteet markkinoinnissa ja organisaatiossa jarruttavia tekijöitä tällaisen yhteistyön kehittymisessä. Hankkeen ja ammattikorkeakoulun välinen yhteistyö vaatisi toimiakseen ennen kaikkea tiiviimpää yhteydenpitoa ja konkreettisia toimenpiteitä, joista kumpikin osapuoli voisi hyötyä.

Kuvio 1. Hankkeen tavoitteet, käytetyt keinot tavoitteiden saavuttamiseksi ja päällimmäiset tulokset.

6 JATKOTOIMET JA EHDOTUKSET

Kuva 8. Tulevaisuus. (Kuva: Noora Hattunen / Zirpus Design)

Hankkeen tärkeimpinä tuloksina syntyivät KOKO aluekehittämisen välineenä Pohjois-Karjalassa -raportti (Hattunen 2012) ja Kirkastamo-klinikan pilotointi. Raportin tuloksia voidaan hyödyntää Pohjois-Karjalan luovien alojen aluekehitystyössä ja jatkohankkeissa. Lisäksi raportin esimerkkien toivotaan hyödyttävän laajemmin muita luovien alojen toimijoita ja niiden parissa työskenteleviä organisaatioita. Kirkastamoklinikka on puolestaan herättänyt laajaa valtakunnallista kiinnostusta ja toimintatavan toivotaan leviävän valtakunnalliseksi käytännöksi.

KOKO aluekehittämisen välineenä Pohjois-Karjalassa

Raportti KOKO aluekehittämisen välineenä Pohjois-Karjalassa on katsaus neljään luovan alan KOKO-hankkeeseen, joiden toimenpiteet kohdistuivat Pohjois-Karjalaan ja joiden rahoituksesta vastasi Joensuun seudun ja Keski-Karjalan alueellinen Koheesio- ja kilpailukykyohjelma. Vuosina 2011–2012 toteutetut Kortteli 48 – luova osaamisyhteisö ja Elävä Ilosaari -hankkeet muodostivat kehittyvä kaupunkitila -teeman, ja niissä keskityttiin Joensuun kaupunkikeskustan kehittämiseen Kortteli 48:n ja Ilosaaren osalta. Tämän lisäksi vuosina 2010–2011 toteutettu Luova Pohjois-Karjala II ja vuosina 2011–2012 toteutettu KuTu – kulttuurista tulevaisuutta -hankkeet keskittyivät Pohjois-Karjalan luovien alojen kehittämiseen. KOKO aluekehittämisen välineenä Pohjois-Karjalassa -raportin toteuttamisesta vastasi Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulun projektipäällikkö Niina Hattunen. Raportin artikkeleiden kirjoittamisesta vastasivat Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulun Niina Hattunen, Maria Kahreman, Heidi Löppönen, Saara Newton ja Tuukka Pakarinen sekä Joensuun kaupungin nuorisotoimen Sirpa Hyttinen ja Pasi Piipponen. Katsauksen Elävä Ilosaari -hankkeeseen ja sen toimenpiteisiin tekevät yhteisartikkelissaan Joensuun Popmuusikot ry:n Markku Pyykkönen ja Kaisu Leinonen.

KOKO aluekehittämisen välineenä Pohjois-Karjalassa -raportissa luodaan katsaus yhteistyössä toteutettuihin neljään aluekehityshankkeeseen ja niiden toteuttamiin toimenpiteisiin Pohjois-Karjalassa. Raportissa avataan myös laajaa ja moniulotteista, hankkeiden toteutukseen osallistunutta yhteistyöverkostoa. Hankkeiden toteuttamiseen on osallistunut suuri joukko pohjoiskarjalaisia toimijoita. Raportin myötä Pohjois-Karjalan luovien alojen KOKO-hankkeet kiittävät kaikkia yhteistyöstä.

Kirkastamo

Kirkastamo-klinikan pilotoinnin päätavoitteena oli ajatusten kirkastaminen sekä rahoitus-, apuraha- ja tuotteistamisneuvonta. Kirkastamo-klinikan asiakkaalle esitettyjä kysymyksiä olivat pääsääntöisesti:

- Mietitkö paikkaasi yrittäjyyden ja taiteilijuuden vaihtoehtojen välillä?
- Tarvitsetko eväitä uusien haasteiden kohtaamisessa?
- Kaipaatko neuvoja olemassa olevan toiminnan vauhdittamiseksi?
- Haluatko neuvoja apurahan hakemisessa tai oman työsi tuotteistamisessa?

Kirkastamo-klinikan pilottivaiheen toimintatapa jäljitteli valtakunnallisen Jalostamo-klinikan konseptia. Klinikapäivä oli asiakkaalle kokonaan maksuton ja sen toteuttamisesta vastasi Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulun KuTu – kulttuurista

tulevaisuutta -hanke yhdessä asiantuntija Hanna Suhosen kanssa. Klinikka oli tarkoitettu Pohjois-Karjalassa toimiville kulttuuri- ja luovan alan toimijoille, työryhmille, yksityishenkilöille ja opiskelijoille. Klinikka-aika oli ennakkoon varattu, tunnin (1h) mittainen henkilökohtainen keskustelu, jonka aikana asiakas sai tietoa alan kehittämismahdollisuuksista ja luottamuksellista, yksilökohtaista neuvontaa juuri hänen omiin tarpeisiinsa. Klinikalle osallistuminen edellytti ennakkotehtävän täyttämistä. Kirkastamo-klinikan aikana täytettiin asiakastietolomake ja klinikan lopuksi asiakas täytti klinikkaa arvioivan palautteen. Tämän lisäksi klinikasta kirjoitettiin kattavat muistiinpanot, jotka toimitettiin asiakkaalle klinikan jälkeen sähköpostitse yhdessä asiakastietolomakkeen kanssa. Mikäli asiakas osallistui jatkosparrausklinikalle, hänen oli tehtävä klinikan aikana sovitut toimenpiteet ja kehitystehtävät klinikka-aikojen välissä. Tällä tavalla klinikkakäynneistä muodostui selkeä jatkumo asiakkaan omassa kehitysprosessissa.

Asiakasprosessiin kuuluivat seuraavat lomakkeet:

- ennakkotehtävä (asiakas täytti ennen klinikkaa),
- asiakastietolomake (asiantuntija tai klinikan järjestäjä täytti asiakastietolomakkeen klinikan aikana ja lomake toimitettiin asiakkaalle klinikan jälkeen),
- palautelomake (asiakas täytti klinikan jälkeen),
- klinikan muistiinpanot (klinikan järjestäjä täytti muistiinpanot klinikan aikana ja ne toimitettiin asiakkaalle sähköpostitse klinikan jälkeen).

Kirkastamo-klinikan pilotointivaiheen kohderyhminä olivat toimijat ja toimintaryhmät, joiden tuotteissa ja palveluissa oli yritystoiminnan potentiaali. He tarvitsivat toimintansa tueksi uudenlaisia malleja, joissa mm. taitelijan rooli yhdistettiin yrittäjämäiseen toimintaan. Kirkastamon kohderyhminä olivat myös yrittäjyyttä edistävät organisaatiot ja yritysneuvojat, joiden työskentelyä voitiin tukea uudenlaisilla työskentely- ja toimintamalleilla. Yritysneuvojat tarvitsevat tulevaisuudessa työnsä tueksi yhä enemmän tietoa uudenlaisesta yritteliäisyydestä, jossa palkkatyö yhdistyy apurahojen ja yrittäjyyden maailman. Lisäksi Kirkastamon kohderyhmänä olivat koulutusorganisaatiot, jotka kasvattavat tulevaisuuden yrittäjiä ja antavat toimialakohtaisen tiedon lisäksi tukea toimintaympäristön erityispiirteistä.

Mihin tarpeeseen Kirkastamo-klinikka kehitettiin?

KOKO-hankkeiden toteutuksen aikana nousi esille tarve luovien alojen neuvontapalveluiden kehittämistä. Kentän toimijat kokivat, että valtakunnallinen luovien alojen yritysparrausta antava Jalostamo-klinikka ei vastannut heidän alkuvaiheen tavoitteitaan. Josekin, Uusyrittäjäkeskuksen ja ELY:n tarjoamat palvelut tuntuivat taas aivan liian kaukaisilta ja vierailta. Asiakasrajapinnasta saatujen kokemusten perusteella pystyttiin melko nopeasti toteamaan, että luoville aloille tarvittiin oma neuvon-

tapalvelujärjestelmä, joka tuntisi alan ja asiakkaan tarpeet sekä ymmärtäisi erilaiset rahoitusmahdollisuudet aina apurahaneuvonnasta yritysrahoitukseen.

Nykyisten kulttuuri- ja luovien alojen toimijoiden toimeentulo koostuu useasta eri tulonlähteestä eikä yritysneuvojien osaaminen valitettavasti kata kaikkea tarvittavaa tietoa etenkin apurahaneuvontaa koskien. Todettiin myös, että tarvittavat neuvontapalvelut ja -tuotteet olivat asiakkaiden tarpeisiin nähden riittämättömiä. Kirkastamo-klinikkaa kehiteltäessä tavoitteeksi asetettiin, että maakuntaan on tulevaisuudessa perustettava lisää uusia ja innovatiivisia yrityksiä, joiden neuvonta- ja tukipalveluiden on vastattava toimijoiden tarpeita. Yhteisen kielen käyttäminen muodostui myös oleelliseksi kriteeriksi puhuessa kulttuuri- ja luovien alojen toimijoiden kanssa. Kirkastamo-klinikka tavoitteeksi asetettiin monimuotoisempi ja asiakkaan yksilölliset tarpeet huomioiva neuvontapalvelu.

Miksi Kirkastamo tarvitaan jatkossakin?

Uudessa matalan kynnyksen neuvontapalvelussa asiakkaan monipuolisesta toiminnasta saadaan kirkastettua ydintoiminta ja pidemmän linjan toimintasuunnitelma. Tämän hetkiset neuvontaa antavat vaihtoehdot eivät kuitenkaan ole riittäviä. Luovan alan liiketaloudellinen toiminta on vasta alussa, ja toimijat ovat usein yksin yrittäjiä. Tämän vuoksi neuvonnan on huomioitava asiakkaiden yksilölliset tarpeet. Potentiaalia luovan alan yritystoiminnan syntyminen on koko ajan enemmän. Tästäkin huolimatta pelkästään keskustelun avaaminen on hankalaa yhteisen kielen puuttumisen takia: esimerkiksi luovan alan toimija puhuu palkasta ja teoksesta, yritysneuvoja kateesta ja tuotteesta. Pohjois-Karjalassa nimenomaan poikkitaiteellinen tekeminen on erittäin rohkeaa ja laajaa, ja tämän vuoksi yrittämisen perusteet ovat vaikeasti sovitettavia tällaiseen toimintaan. Tämän hetkiset neuvontaa antavat yrityspalvelut koetaan hyvin kaukaiseksi ja vaikeasti tavoitettaviksi. Joustavaa organisaatiota ja pidempään yhteiseen sitoutumiseen sopivaa mallia tarvitaan tulevaisuudessa yhä enemmän.

Kirkastamon toimintamalliehdotus

Kirkastamon pilotoinnin aikana huomattiin, että on tärkeää saada yritysneuvojan ja uuden, tulevan yrittäjän yhteistyöstä luottamuksellinen ja pitkä suhde niin, että toiminta saadaan kirkastettua kokonaan ja liiketaloudellinen toiminta vakiinnutettua. Yhteistyön aikana olisi hyvä olla säännöllisiä tapaamisia niin kauan, että asiakkaan oma prosessi on edennyt siihen pisteeseen, ettei hän enää koe tarvitsevansa apua. Joustava ja pitkäjänteinen toimintamalli mahdollistaa myös asiakkaan tehokkaan jatkopoluttamisen eteenpäin. Lisäksi yhteistyötä voitaisiin tehdä koulutusorganisaatioiden kanssa, jolloin alan pitkäjänteiseen kehittämiseen saataisiin selkeä jatkosuunnitelma.

Kirkastamon tavoitteellinen yhteistyö

Kirkastamo-klinikan pilotoinnin yhteisenä tavoitteena oli, että alueemme yrityspalvelujärjestelmä sekä sen takana olevat organisaatiot, yritysneuvojat ja palvelumuodot tulevat tutuiksi sekä toisilleen että asiakkaille. Toimintaedellytysten parantamiseksi on erittäin tärkeää, että yhteistyö on jatkossa yhä tiiviimpää ja yrittäjyyttä tukevia toimintoja kehitetään yhdessä. On huomioitava, että liiketaloudellisen toiminnan ei aina tarvitse johtaa yrittäjyyteen, sillä myös kolmannen sektorin toiminnassa piilee toimeentulon ja kannattavuuden potentiaali.

Kirkastamon tavoitteena tukipalveluiden jatkuvuuden turvaaminen

Pohjois-Karjalassa toimivien kulttuuri- ja luovan alan toimijoiden sekä itsensä työllistäjien keskuudessa on tunnistettu vallitseva ongelma ja aukko yritysneuvonnan varhaisen vaiheen neuvonnassa sekä asiakkaan poluttamisessa eteenpäin. Tavoitteena tulisi olla, että tilannetta parannetaan lisäämällä sekä asiakkaiden että neuvojen tietämystä toisistaan. Tätä kautta pystytään lisäämään tietoisuutta olemassa oleville organisaatioille ja tuomaan asiakasta lähemmäksi nykyisiä palveluita sekä kehittämään yhdessä uusia ja tehokkaita asiakaspalvelumuotoja.

Jalostamo- ja Kirkastamo-klinikoiden kaltaisten nopeiden, muuntuvien, joustavien ja ketterien palveluiden jatkuvuus ja saavutettavuus on turvattava Pohjois-Karjalassa jatkossakin. Yhtenä vaihtoehtona voisi olla, että Joensuussa Kirkastamon järjestämisestä vastaisivat Josek, Uusyrittäjäkeskus ja Pohjois-Karjalan ELY-keskus yhteistyössä Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulun kanssa. Tässä mallissa paikallinen yritysneuvoja voisi antaa perinteistä yritysneuvontaa alueellisesta näkökulmasta ja Kirkastamo-asiantuntija toisi alakohtaista substanssineuvontaa mm. apurahoista vaihtoehtoisina rahoitusmuotoina. Tarvittaessa paikalle voitaisiin ostaa valtakunnallinen alaan erikoistunut substanssiosaaja ja erityiskysymykset tunteva yritysneuvoja. Oppilaitos- ja koulutusyhteistyön kautta asiakas saisi tietoa Pohjois-Karjalan korkeakoulujen tarjoamista koulutus-, kehitys- ja innovaatiopalveluista. Kirkastamo toimisi myös neuvojen ja asiantuntijoiden osaamisen lisäämisen työkaluna tuoden uutta, ajankohtaista tietoa alan tilanteesta ja kehittämismahdollisuuksista. Näin Kirkastamo toimisi neuvontaa saavan asiakkaan ja neuvontaa antavien yritysneuvojen ja asiantuntijoiden välisenä win-win-työkaluna. Yhteistyönä toteutettu neuvonta mahdollistaisi sen, että neuvonnasta vastaavat henkilöt ja organisaatiot saisivat tukea toisiltaan ja asiakas saisi parhaan mahdollisen neuvontapalvelun.

Kirkastamo jatkohankkeena

Kirkastamo-klinikka on herättänyt toimintamallina valtakunnallisesti kiinnostusta sen asiakaslähtöisyyden ja uudenlaisen, raikkaan lähestymistapansa ansiosta. Tavoitteena on, että Kirkastamo leviää valtakunnalliseksi malliksi tulevien jatkohankkeiden myötä.

LÄHTEET

- Hattunen, N. (toim.) 2012. KOKO aluekehittämisen välineenä Pohjois-Karjalassa. Joensuu: Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulun julkaisuja B:38.
- Joensuun seudun ja Keski-Karjalan KOKO-ohjelma 2010. [Joensuu]: JOSEK.
<http://www.josek.fi/fi/projektit/ako-ja-koko/koheesio--ja-kilpailukykyohjelma-040;koko041/>. 20.4.2012.
- KOKO Kehittyvä kaupunkitila -blogi. <http://kokokaupunki.blogspot.com/>. 10.5.2012.
- Liiri, H., Hattunen, N. & Kahreman, M. (toim.) 2011. Luovat alat Pohjois-Karjalassa. Joensuu: Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulun julkaisuja C:48.
http://kronos.pkamk.fi/tietopalvelut/pdf/C48_verkkoversio.pdf. 20.4.2012.

KUVA- JA KUVIOLUETTELO

Kuva 1. Pietarin Pushkinskya 10. (Niina Hattunen).....	8
Kuva 2. Katukuva Pietarista. (Niina Hattunen).....	10
Kuva 3. Kirkastamo-klinikan asiantuntija Hanna Suhonen. (Niina Hattunen).....	12
Kuva 4. Kehittyvä kaupunkitila -blogin etusivu.....	14
Kuva 5. KOKO Kehittyvä kaupunkitila -blogi: Kuvia ja tarinoita.....	14
Kuva 6. Pietarin Pushkinskaya 10. (Niina Hattunen).....	15
Kuva 7. Kirkastamo-klinikkaa pilotoitiin mm. Kulttuurikeskus Karjalantalon Kerubin takahuoneessa. (Niina Hattunen).....	16
Kuva 8. Tulevaisuus. (Noora Hattunen).....	22
Kuvio 1. Hankkeen tavoitteet, käytetyt keinot tavoitteiden saavuttamiseksi ja päällimmäiset tulokset.	21

POHJOIS-KARJALAN AMMATTIKORKEAKOULUN C-SARJASSA ILMESTYNEITÄ JULKAISUJA

- C:59 Luova Pohjois-Karjala II. Loppuraportti. Niina Hattunen. 2012.
- C:58 Enterprise portals in e-learning. Jari Järvelä, Juha Kareinen, Jyri Pötry, Stanley Fobugwe. 2012.
- C:57 Klaavi-hanke. Musiikin perusteiden opetuksen verkostopohjainen kehittäminen. Raija Pesonen-Leinonen (toim.) 2012.
- C:56 Käytäntölähtöisen innovaatiotoiminnan edistäminen Pielisen Karjalassa. Minna Sarkkinen. 2011.
- C:55 Outdoors Finland -strategian mukainen matkailuaktiviteettien kehittäminen ja imagomarkkinointi Pohjois-Karjalassa. Raija Ruusunen & Tero Taatinen (toim.) 2011.
- C:54 Kurkistus kulisseyhin : Näkökulmia Pohjois-Karjalan elokuvamaailman rakentumiseen. Petri Raivo (toim.) 2011.
- C:53 Kalliojärven vesistöalueen järvi-altaiden vedelaatu ja fosforikuormitus vuonna 2010 sekä fosforimallitarkastelu kunnostussuunnittelun lähtökohdaksi. Tarmo Tossavainen. 2011.
- C:52 Kolin Purnulammen limnologinen tila vuonna 2010 kunnostussuunnittelun lähtökohdaksi: tutkimusraportti. Tarmo Tossavainen. 2011.
- C:51 Juuret Wärtsilän raudassa. Insinöörikoulutusta 50 vuotta. 2011.
- C:50 Esiselvitys harjoittelu- ja työtilahotellin toteuttamisesta Joensuun seudulla. Toim. Teemu Turunen, Tuomas Turunen ja Niina Hattunen. 2011.
- C:49 Ageing in working life. Laitinen, Pertti et al. 2011.
- C:48 Luovat alat Pohjois-Karjalassa. Toim. Henna Liiri, Niina Hattunen ja Maria Kahreman. 2011.
- C:47 Mobiiliteknologia tuutoroinnin tukena. 2011.
- C:46 HOME CARE 24h. Myller Henna (toim.) 2011
- C:45 Kansainvälistyvä Pohjois-Karjala. Anneli Airola. 2011.

Julkaisumyynti
Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu
Tikkarinne 9, 80200 Joensuu
julkaisut@pkamk.fi
<http://www.tahtijulkaisut.net>

KuTu - kulttuurista tulevaisuutta -hanke oli Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulun hallinnoima ja Joensuun seudun ja Keski-Karjalan alueellisen Koheesio- ja kilpailukykyohjelman rahoittama KOKO-hanke, joka toimi ajalla 1.3.2011–31.3.2012.

Hanke toteutettiin yhteistyössä Joensuun kaupungin nuorisotoimen, Itä-Suomen yliopiston ja Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulun Kortteli 48 – luova osaamisyhteisö ja Joensuun Popmuusikoiden Elävä Ilosaari -hankkeiden kanssa. Kolmen hankkeen yhteistyötä nimitettiin vuosina 2011–2012 teemalla kehittyvä kaupunkitila, koska hankkeiden toimenpiteiden keskiössä oli Joensuun keskustan kehittäminen eläväksi toimintakokonaisuudeksi. Kehittyvän kaupunkitilan tarkoituksena oli, että kokonaisuus hyödyttää kaupunkilaisia ja alueen elinkeinoelämää tarjoamalla monimuotoisia palveluita sekä tuomalla lisää vetovoimaisuutta ja viihtyisää kaupunkitilaa Joensuun kaupunkikeskustaan.

KuTu – kulttuurista tulevaisuutta -hanke keskittyi Pohjois-Karjalan luovien alojen monipuoliseen kehittämiseen. Hankkeen aikana osallistuttiin valtakunnalliseen luovien alojen kehittämistyöhön, Joensuun seudun kulttuuri-, nuoriso ja luovien alojen kehittämistoiminnan koordinoimiseen ja Itä-Suomi yhteistyön tiivistämiseen. Pohjois-Karjalassa järjestettiin valtakunnallista luovien alojen yrityssparrausta Jalostamo-klinikalla sekä pilotoitiin pohjoiskarjalaista Kirkastamo-klinikkaa. Lisäksi hankkeen toimesta järjestettiin Taiteen, kulttuurin ja luovien alojen rahoituspäiviä ja julkaistiin useita selvityksiä alan tunnettuuden lisäämiseksi. Kaikki edellä mainitut toimenpiteet esitellään tarkemmin tässä loppuraportissa.

Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulun julkaisuja

C:60

ISBN 978-952-275-022-8

ISSN 1797-3856